

Uit: Wandelingen door Nederland met pen en potlood. Deel 3 (1878)– Jacobus Craandijk

‘Onder de merkwaardigheden vinden wij een' zilveren vogel, die tot de insigniën van den hoofdman van het schuttersgild heeft behoord, en vooral een' koperen blaashoorn, met wijd uitloopenden, achtkantigen tromp. Die hoorn heeft niet alleen de longen van den nachtwaker op zware proef gesteld, toen deze ambtenaar daarmede, in plaats van een klep of ratel, was voorzien, maar ook de pennen van een aantal geleerden in beweging gebracht. Volgens de overlevering is hij gevonden op de raadselachtige plek, die de oude wereld genoemd wordt. In 1618 was ten Noorden der Oosterduinen, bij storm en hoogen vloed, een deel van het strand weggeslagen, en de mare gaat, dat men daar niet alleen een menigte Romeinsche munten, urnen en sieraden van koper en glas had gevonden, maar ook duidelijk de straten eener groote stad met de fondamenten der huizen had gezien. Jaren lang werden allerlei scherven van aardewerk, muntstukken, ringen er opgezameld en aan de liefhebbers verkocht; een goed bewaarde 'langwerpige aschgrauwe pot, loopende van

boven spits toe, met een rond gat' werd lang als van daar afkomstig getoond, en een doorkist met koperen nagelen, waarin het gebeente nog lag, moet er ook zijn gevonden. Toen H. van Dam, in Februarij 1681, te Goeree vertoefde, besloot hij, 'met zijn zoontje', er eens heen te gaan. Hij vond er 'veel raar klein koperwerk, waaronder een ring, glas en anderen snuisterijen, die de zee opwierp', en bovendien een menigte boomen, met de toppen naar het Z.W. gekeerd. Bijna een eeuw later, in 1778, ontving van Wijn, destijds nog in den Briel wonende, een aantal zilveren muntjes, met Arabische opschriften en het jaartal 1182, die ter zelfder plaatse zouden zijn gevonden. De schrandere geleerde won de noodige inlichtingen bij bevoegde personen in, en het bleek hem alras - hetgeen ook later door prof. van der Chijs werd verklaard - dat het nog nieuwe munten waren, in omloop op de Noordkust van Africa, terwijl zijn vermoeden werd bevestigd, dat het jaartal 1182 niet dat der Christelijke, maar der Mohammedaansche tijdrekening moest zijn en dus met 1768 overeen kwam. Hier viel dus alleen te denken aan een schipbreuk, waardoor eenige jaren te voren een vaartuig, dat van de Moorsche kust kwam, verloren was gegaan.

Dat de ontdekte stad het door de Noormannen verwoeste Witlam zou zijn, dat hier het door de zee verzwolgen Oud-Vlaaredingen had gelegen, dat het een e overigens gansch onbekende plaats moet zijn geweest, werd beurtelings beweerd en bestreden, 't Blijft een duistere zaak. Maar wij weten, hoe schippers en visschers menigmaal van verdronken steden hebben gedroomd, en hoe zij huizen, straten, kerken zelfs, hebben gezien en met hun boomen gevoeld. Wij hebben van ooggetuigen geen betrouwbare mededeelingen; en wat de verbeelding vermag, blijkt het niet uit het vers, op de oude wereld gemaakt:

'Wat siet men hier dus staan gewassen op de Stranden?

't Sijn Wortels van 't geboomt, die hier wel eer te Lande

Gegroeid sijn, als daar blijkt door stammen, klein en groot.'

Tot dusver gaat het goed, en komt het ook overeen met hetgeen van Dam had gezien. Maar nu komt de opsiering:

'Heeft daar geen Tuin gestaan, daar leid een Delf of Slood,

't Is saibaar Land geweest, daar siet men de Akkers liggen,

't Is ook goed Aard on Klei, 't was goed Land, sou men seggen.

Siet ginder legt een Weg, die loopt ter Seewaard in,

'k Sie 't wagenspoor heel blood; en 't Paardgespoor niet min,

Sij strekt bijna sq heen, of s' op Oostvoorne viele.

Was dit dien Weg ook niet van Goeree op den Brielle,

Daar langs den Megchelaar, gelijk men somtijts seid,

Dat hij den wagen lang op vragt gereden heit?

Welaan dan, 't scheen nog waar, dat de oude lui ons seiden,

Een schapewagter eerst met schop een grepje leiden

Hier tusschen Groerees Land in 't Brielse Land te gaer;

Daar doe de See in viel, en scheid se van malkaar.'

Slooten te zien en akkers, wagen- en paardensporen, op een grond, sinds eeuwen door de zee verzwolgen, is wel wat kras. 't Komt ons voor, dat van Dam ons op den goeden weg helpt, en dat wij te denken hebben aan een boomstorting door een' ge-Aveldigen N.W. storm. De streek schijnt vroeger boscnrijk te zijn geweest, want de gedachtenis leeft nog op Goeree van een oud en groot bosch vol wild, op korten afstand der oude wereld gelegen. De munten èn wat verder gevonden werd, kunnen òf van verongelukte schepen afkomstig zijn, òf door den stroom afgevoerd en hier bezonken, waar de rivier de zee ontmoette. Dat er oudtijds een gebouw kan hebben gestaan, welligt het voormalig slot van Westvoorne, dat op last van Aelbrecht van Beijeren, in 1357, door Floris van Borselen werd gebouwd, wordt daarmede niet ontkend. Dit zou de groote stee-nen, er gevonden, genoegzaam verklaren.